

Centerpartiets svar på DHR Skånes frågor

Efterfölja FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, svenska byggnormer och lagstiftning.

Under det senaste året har flera stora beslut tagits där man brutit mot tillgänglighet för alla, gällande bygglagstiftning (inomhus och utomhus) och FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Region Skåne har under perioden inte efterföljt FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Ett nytt reglemente för färdtjänst antogs av regionfullmäktige 20200416 utan att ha varit på remiss till funktionshinderföreningarna eller ens de egna råden där det finns representanter från dessa. Därmed bryter Region Skåne mot FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 4 stycke 3 och 5, se nedan. Detta trots att ansvariga tjänstemän kontaktats och dialog efterfrågats. Man menade att det räckte med att tala med enskilda färdtjänstanvändare om deras åsikter och erfarenheter. En enskild person, oavsett hur mycket hen använder färdtjänst, kan inte samla på sig den breda kunskap som finns inom funktionshinderföreningarna med tusentals medlemmar.

Idag ser man ibland tillgänglighet och användbarhet av den byggda miljön som ett särintresse istället för det allmänna intresse som det är enligt "Kommittédirektiv 1992:104 Översyn av plan- och bygglagen, m.m." sid 4. Detta finns sedan dess inskrivet i Plan- och bygglagens "2 kap. Allmänna och enskilda intressen",

Aktuellt exempel är spårvägen i Lund som är en miljardsatsning från Region Skåne och Lunds kommun för att länka samman Lunds centrum med Brunnshögsområdet inklusive MaxLab IV och ESS. Man har byggt helt nya spår från Clemenstorget vid Lund järnvägsstation förbi Skånes Universitetssjukhus och tekniska högskolan. Helt nya spårvagnar har beställts. Problemet är att man inte följt gällande lagstiftning avseende nivåskillnader. Nivåskillnaden är för närvarande 70 mm (i praktiken eventuellt mer på vissa hållplatser) mellan vagn och perrong när nivåskillnader inomhus bara får vara maximalt 25 mm och då med fasade kanter och utomhus ska fasas av till 0-kant vid övergångsställen. Efter anmälningar till DO eftersom en rullstolsburen person inte kunde ta sig ombord/av själv på ett säkert sätt gjordes en (temporär ?) lösning med manuell ramp som spårvagnsföraren ska lägga ut/sätta tillbaka.

Fråga:

- Är ni beredda att se till att tillgänglighet för alla, gällande bygglagstiftning (inomhus och utomhus) och FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning efterlevs inom Region Skåne?
- Hur kommer ni att göra det?

Ideologiskt ställningstagande: Centerpartiet i Skåne ser det som en självklarhet att det ska vara en tillgänglighet för alla i Region Skånes lokaler. Bland annat skriver vi i vårt regionala valprogram att vi vill att alla offentliga lokaler tillgänglighetsanpassas. Nationellt i vårt funktionshindermanifest så står det tydligt att Centerpartiet vill att all samhällsplanering ska reflekteras av ett funktionsnedsättningsperspektiv, men också att det tillsätts en utredning av hur staten kan stärka förutsättningarna för kommuner och regioner att bidra till att Sverige efterlever FN-konventionen i praktiken.

Finns dokumenterat i: Skånes valprogram (Antaget av Skånerådet oktober 2021) och Centerpartiets nationella funktionshindermanifest (Antaget juli 2022)

Antaget av: Se ovan

När: Se ovan

(Försök till) Genomförande: -

När: -

Avsatta medel: -

Resultat av förslaget: -

Övrigt ni vill tillägga: -

Tillgång till specialistkompetens

Våra medlemmars behov är ofta för svåra för en ordinarie Vårdcentral att hantera. Det är idag svårt att få kontakt med kompetent specialist. Vi behöver möjlighet att snabbt få kontakt med kompetent personal för att få nödvändiga utredningar gjorda av t. ex specialistläkare, psykologer, psykiater, arbetsterapeuter, sjukgymnaster mfl. Idag finns det ingen självklar enhet att vända sig till. Våra medlemmar hänvisas ofta runt.

Eftersom Region Skåne vill satsa mer på Vårdcentralerna anser vi att en lösning skulle kunna vara att det finns åtminstone en VC i Skåne med specialkompetens inom ortopedi, rehabilitering, psykiatri och allmänläkare som är tillgänglig för alla vårdsökande i hela Skåne. Det behövs en helhetssyn på patientens hälsa för en fungerande livssituation samt för att rättvisande läkarintyg/utlåtanden ska kunna utfärdas till t. ex Försäkringskassan vid ansökan om LSS, sjukersättning, handikappersättning/merkostnadsersättning mm. Även vid fondansökningar krävs det ofta specialistutlåtanden. Det behöver även finnas tillräckligt med arbetstid avsatt för att kunna skriva intygen. Idag säger sjukvårdspersonal att de inte hinner skriva de intyg vi behöver. Dessutom händer det att intyg underkänns av t. ex Försäkringskassan för att de anser att det inte fyllts i på korrekt sätt.

Med fungerande sjukresor skulle det möjliggöra att underlaget för en specialiserad Vårdcentral skulle bli tillräckligt stort. Dessutom skulle extra medel för multisjukdom underlätta.

Allt detta stöds av Region Skånes egen utredning Primärvård för vuxna med funktionsnedsättning En utredning om förbättringsmöjligheter inom Skåne 2017-09- 12.

Under perioden fanns det två vårdcentraler i Skåne som hade specialkompetens, Möllevångens vårdcentral i Malmö kommun samt en i Bjärred i Lomma kommun. Den förstnämnda kan man som rullstolsburen inte komma in i receptionen eftersom hissen är felkonstruerad. På den sistnämndas hemsida står det inte något om att de är specialiserade så vi antar det har upphört.

När vi söker på Region Skånes hemsida så går det inte att hitta vårdcentraler med specialkompetens för personer med funktionsnedsättning. Vi har använt olika sökkombinationer såsom personer med funktionsnedsättning, vårdcentral, Skåne med olika tillägg utan resultat. Inte ens på sidan vard.skane.se under "Hitta vård" går det att hitta. Vi har även sökt på den rubrik som Möllevångens vårdcentral använder "Mottagning för vuxna med varaktig funktionsnedsättning" utan att få resultat. Om vi inte hade känt till att Möllevångens vårdcentral ska vara specialiserad hade vi aldrig hittat dit. Det visar att Region Skånes hemsida inte är gjord på ett tillgängligt sätt.

Frågor:

- Vad har ni gjort för att komma tillrätta med bristen på specialkompetens för multisjuka patienter?
- Är ni beredda att driva på för att det ska finnas åtminstone två fungerande och tillgängliga vårdcentraler i Skåne med specialkompetens för personer med funktionsnedsättning?
- Hur ställer ni er till möjligheten att patienten ska kunna få extra tid för skrivande av intyg/utlåtanden?
- Vad anser ni om utökat samarbete mellan sjukvården och Försäkringskassan avseende hur intyg ska fyllas i och formuleras för att undvika att intyg underkänns och måste skrivas om?
- Region Skånes hemsida är en plattform dit nästan alla Skånes medborgare vänder sig för att hitta korrekt och aktuell information. Hur tänker ni arbeta för att hemsidan förbättras och förenklas?

Ideologiskt ställningstagande: I Centerpartiets valprogram finns en punkt som lyder "Det ska finnas specialistkompetens på våra vårdcentraler kring patienter med medfödda eller varaktiga funktionsvariationer". Detta är något som partiet aktivt driver som valfråga inför kommande mandatperiod.

Bristen på specialistkompetens är något som drabbar hela sjukvårdskedjan men ett viktigt steg för att hjälpa de som är multisjuka och har kroniska sjukdomar eller

funktionsnedsättningar är att etablera en fast läkarkontakt på den vårdcentral man är listad. Centerpartiet nationellt har drivit igenom att fast läkarkontakt ska införas i hela Sverige. Vilket också lyfts i vårt nationella valmanifest inför valet 2022. Utöver det har Centerpartiet i Region Skåne oberoende av den nationella politiken under hela den gångna mandatperioden strävat efter att säkerställa detta på regional nivå. Att en läkare har övergripande ansvar för sin patient ger en trygghet i att patienten också har lättare att bli remitterad till eventuell specialistvård oavsett vart i regionen de bor. Således är det ett viktigt steg mot att garantera en god vård anpassad utifrån varje patients behov och minska runtslussning mellan vårdcentraler/sjukhus utan någon som har övergripande ansvar för behandlingen.

I vårt regionala valprogram framgår att Centerpartiet vill satsa på att det ska finnas specialistkompetens på alla vårdcentraler kring personer med funktionsvariation. Centerpartiet stöttar därmed förslag om att det ska finnas minst två fungerande och tillgängliga vårdcentraler i Skåne med specialistkompetens även om vi helst ser att den typen av kompetens ska finnas på alla våra vårdcentraler, varthän en patient med funktionsvariation väljer att vända sig.

Centerpartiet ställer sig positivt till att minska administrationen för sjukvårdspersonal för att kunna ge patienter i behov av mer stöd den tid och uppmärksamhet detta kräver. Genom en generellt minskad administrativ börda kan extra tid läggas på de ärenden som kräver mer fysisk eller administrativ uppmärksamhet till exempel för skrivanden av utlåtanden för patienter med funktionsvariation.

Då detta i huvudsak är en myndighetsfråga så är det Försäkringskassan som måste besluta om samarbetet i första hand. Centerpartiet ställer sig dock positivt till att underlätta/förenkla administrationen för alla patientgrupper utifrån deras givna förutsättningar.

Centerpartiet strävar alltid efter lättillgänglighet inom vården såväl digitalt som fysiskt. Det ska vara givet att sökfunktionen likväl som information om specialistkompetens skall finnas tillgängligt på hemsidan. Detta bör givetvis ses över och i samråd med förvaltningen utvecklas så att information blir lättillgängligt och sökbart för alla.

Finns dokumenterat i: Skånes valprogram (Antaget av Skånerådet oktober 2021) och Centerpartiets nationella valmanifest (Antaget av Förtroenderådet augusti 2022)

Antaget av: Se ovan

När: Se ovan

(Försök till) Genomförande: Stärka den nära vården, inte minst de skånska vårdcentralerna, genom ekonomiska tillskott och ökat ansvar. Beslut om inriktning i budget 2022 om att Region Skåne ska utreda hur vi kan säkerställa så att varje skåning får en fast läkarkontakt.

När: Löpande under mandatperioden 2018 – 2022.

Avsatta medel: Centerpartiet och övriga samarbetspartier inom Allians för Skåne har tillsammans tillfört mer än 1 miljard kronor extra utöver ordinarie uppräknings till den skånska primärvården under mandatperioden 2018 – 2022.

Resultat av förslaget: Verkställt enligt ovan.

Övrigt ni vill tillägga: -

Färdtjänst och Kollektivtrafik

Våra medlemmar är ofta helt beroende av färdtjänst för att kunna transportera sig då allmän kollektivtrafik eller resa med egen bil inte är ett alternativ för dem av olika skäl som ekonomi.. Därför måste färdtjänsten fungera, vilket inte alltid är fallet idag. Det finns många klagomål på bemötande från förare, att tidsregler inte hålls (beställning, hämtning, lämning) fortkörning, att bilarna ibland helt uteblir, långa väntetider för att beställa resa, att missförstånd ofta sker av bokningscentralen mm. Det nya reglementet samt striktare tolkning gör det svårare att få och använda färdtjänst.

När DHR Skåne lämnade in en skrivelse till Regionfullmäktige som togs upp på Centrala Funktionshinderrådet i december 2020 så var inställningen att man följer Färdtjänstlagen, dvs lägger sig på en miniminivå, och att detta var bara mindre justeringar som gjorts. Vilket vi protesterade mot. T. ex så kan 4.15 Allmänna ordningsföreskrifter "Tillståndshavare är skyldiga att följa förarens anvisningar och tillsägelser. En tillståndshavare som inte rättar sig efter detta riskerar att bli avvisad från fordonet och därmed förlora rätten till att åka vid detta tillfälle" de facto innebära livsfara för färdtjänstresenären eftersom hen inte kan protestera mot fortkörning eller att chauffören smsar/tittar på film mm under färden. Det kunde man inte ta åt sig. Så skulle man inte "tolka" skrivningen. Faktum är att det som står i ett reglemente är det som gäller. Om man inte vill riskera att färdtjänstchaufförer använder reglementet på ett för resenären negativt sätt skulle texten formulerats på annat sätt.

Våra medlemmar upplever att det har blivit svårare att få färdtjänst beviljad senare år, även när man haft färdtjänst under många år. Läkarintyg som är skrivna på samma sätt som tidigare godkänns inte, hur vägen ser ut till närmaste busshållplats påverkar inte beslut (lutning som gör att man inte kan ta sig upp med vanlig rullstol utan hjälp) mm.

Frågor:

- Hur arbetar ni för att förbättra Färdtjänsten?
- Är ni beredda att göra en översyn av Färdtjänstreglemente som antogs 2020-04-16?
- Hur motiverar ni att trappklättring togs bort 2017? Det skyldes på säkerhet men detta stämmer inte då trappklättrarna är väldigt säkra och har man väl utbildade utförare är detta inget problem. Det finns möjlighet att utbilda förare i Skåne. Vi anser att det enbart handlar om ekonomi och det drabbar våra medlemmar och är diskriminerande.
- Hur ser ni på att kostnaden för resor som sker utanför regionen eventuellt blir dyrare än om resan hade fortsatt med samma fordon då resorna går med ordinarie taxitrafik?

Numer går alla resor över regiongräns som riksfärdtjänst. Tidigare kunde man åka färdtjänst från skånsk kommun till grannkommun i annat landsting. Det togs bort med det nya reglementet.

Ideologiskt ställningstagande: Centerpartiet i Skåne vill att Region Skåne i upphandlingar av färdtjänst ska ställa krav på grundläggande kunskap om funktionsvariation och bemötande vid upphandling av färdtjänst.

Det nationella funktionshindermanifestet från Centerpartiet slår fast att vi tycker att färdtjänstlagen ändras så att personer med funktionsnedsättning, som inte kan utnyttja allmänna kommunikationer, kan resa på ett tryggt sätt från dörr till dörr. Detta för att tydliggöra färdtjänstens kompensatoriska uppdrag i lagstiftningen.

Finns dokumenterat i: Skånes valprogram (Antaget av Skånerådet oktober 2021) och Centerpartiets nationella funktionshindermanifest (Antaget juli 2022)

Antaget av: Se ovan

När: Se ovan

(Försök till) Genomförande: Under mandatperioden 2018 – 2022 har Centerpartiet tillsammans med övriga allianspartier beslutat om en värdighetsgaranti som nu gäller för den färdtjänst som Skånetrafiken ansvarar för.

Centerpartiet tillsammans med övriga allianspartier har också initierat ett samtal med kommunerna som överlätit sin färdtjänst till Region Skåne kring regelverket för färdtjänst och dess utformning. Samtidigt har också regeringen tillskrivits om att få till stånd en översyn av färdtjänstlagen.

När: oktober 2020 (värdighetsgaranti), februari 2022 (samtal med kommunerna kring regelverket för färdtjänst)

Avsatta medel: Inga specifika medel avsatta.

Resultat av förslaget: Värdighetsgarantin implementerad. Samtal om regelverket för färdtjänst pågår än med kommunerna och ska återrapporteras i november 2022 till kollektivtrafiknämnden.

Övrigt ni vill tillägga: -

Tillgång till arbete

I Sverige är många ersättningar som sjukersättning och pensioner kopplade till SGI, sjukpenninggrundande inkomst. För att få en rimlig levnadsstandard behöver man arbeta helst heltid. Samtidigt väljs personer med funktionsnedsättning ofta bort av arbetsgivare för att de är rädda för extra kostnader. Många personer med funktionsnedsättning får därför inte arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Region Skåne är enligt sin hemsida Skånes största arbetsgivare med sina 36 000 anställda med 100 olika yrkesgrupper. Om man från Region Skånes sida medvetet gick ut och anställd personer med funktionsnedsättning skulle man bli en förebild för andra arbetsgivare och visa att personer med funktionsnedsättningar är anställningsbara och blir bra arbetstagare/kollegor.

Frågor:

- Hur arbetar ni inom Region Skåne för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att få fast arbete?

Ideologiskt ställningstagande: Vi ser gärna att fler med funktionsvariation ska kunna erhålla fast anställning inom regionens verksamheter. I vårt regionala valprogram tas detta upp med lydelsen ”Centerpartiet vill att Region Skåne aktivt ska arbeta för att i större utsträckning än idag anställa personer med funktionsvariation.”. Hur detta ska gå till måste vara upp till förvaltningen att själva ta fram strategier för men Centerpartiet kommer att driva på utvecklingen från politiskt håll, som vi gör genom vår punkt om detta i vårt valprogram för 2022.

Finns dokumenterat i: Skånes valprogram (Antaget av Skånerådet oktober 2021)

Antaget av: Se ovan

När: Se ovan

(Försök till) Genomförande: Centerpartiet har sedan vi tog över makten i Region Skåne i samband med valet i varje budget som beslutats av regionfullmäktige kämpat för att få med en skrivning om att vi hela tiden måste arbeta för att personer med funktionsvariation ska kunna arbeta på lika villkor. Samt att Region Skåne ska bidra till de nationella målen om att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden.

När: Samtliga budgetar under mandatperioden 2018 – 2022

Avsatta medel: Inga specifika medel avsatta.

Resultat av förslaget: Skrivningen har ingått i den av regionfullmäktige beslutade budgeten. Sedan har detta som så mycket annat av de politiska målen påverkats i genomförandet med anledning av coronapandemin som tagit tid i anspråk från verksamheterna. Men målsättningen står fortsatt högt upp på agendan politiskt.

Övrigt ni vill tillägga: -

Tillgång till rehabilitering och hjälpmedel

En olycka kan drabba alla. Dessutom blir vi alla äldre och får därmed åldersrelaterade sjukdomar. Fungerande rehabilitering kan förbättra livssituationen för den enskilde och samtidigt spara pengar för samhället. När en person kan arbeta oavsett på vilken nivå är det

en vinst för alla. Att kunna bo hemma istället för särskilt boende är något de flesta vill och är dessutom billigare för samhället.

Köer till rehabilitering och för att få fungerande hjälpmedel är idag långa.

Hjälpmedelsutbudet har begränsats och nya mer funktionella hjälpmedel bedöms som för dyra. Det gör att det hamnar på den enskilde och hans familj att undersöka vilka hjälpmedel som finns på marknaden och finansiera dem.

Frågor:

- Vilka förslag har ni lagt för att förbättra rehabiliteringen? Gäller allt från tillgång till sjukgymnaster, arbetsterapeuter, varmvattenbassänger till terapiridning för barn och vuxna
- Vad anser ni om Region Skånes nuvarande policy avseende hjälpmedel?

Ideologiskt ställningstagande: I Centerpartiets valprogram för 2022 finns en punkt där vi vill se att *”Det ska finnas rehabiliteringspersonal på alla akutmottagningar och på alla sjukhusens vårdavdelningar”*. Detta betyder att vi arbetar för att det ska finnas tillgång till både fysioterapeuter som arbetsterapeuter på varje vårdavdelning på sjukhusen. Detta för att vi vill satsa mer på rehabilitering tidigt för att undvika senare komplikationer och för att patienter ska vara väl förberedda för hemfärd och fortsatt eftervård i hemmet. Här är mobila team en viktig satsning likaså att Primärvården ska säkra tillgång till besök av och kontakter med läkare både på vårdboenden och inom hemsjukvården för behandling.

Centerpartiet driver även på för mer grön rehabilitering och vi värnar om Naturunderstödd Rehabilitering så kallade NUR-gårdar där patienter får vistas i naturen som ett sätt att rehabilitera stress och psykisk ohälsa. Det är viktigt att man har ett holistiskt synsätt på rehabilitering och att den inte enkom behöver vara medicinsk, utan att det under läkares ansvar även kan inkludera återhämtning i naturen. I vårt valprogram har vi även tagit upp att vi vill etablera ett parasportcenter i Skåne, för att alla ska kunna ha lika rätt till såväl rehabiliterande fysisk aktivitet som till fritidsutövning.

Under mandatperioden har Allians för Skåne drivit igenom bland annat att kunna förskriva innowalk (ett rehabiliterande hjälpmedel) för barn i Psykiatri-, Habilitering och Hjälpmedelsnämnden. Alliansen har i samma nämnd även inrättat en fritidsbank tillsammans med kommunerna, där man kan få låna fritidshjälpmedel för resor eller andra fritidsaktiviteter.

Det pågår just nu en översyn av hjälpmedelsutbudet. Centerpartiet vill få till ett bättre samarbete mellan regionen och med de som är huvudansvariga för hjälpmedel i kommunerna (regionen förskriver idag el-rullstolar och kognitiva hjälpmedel). För barn har regionen det fulla ansvaret och det ser vi gärna fortsätter.

Finns dokumenterat i: Skånes valprogram (Antaget av Skånerådet oktober 2021)

Antaget av: Se ovan

När: Se ovan

(Försök till) Genomförande: -

När: -

Avsatta medel: -

Resultat av förslaget: -

Övrigt ni vill tillägga: -

Övrigt ni vill tillägga:

Centerpartiet har nationellt antagit ett funktionshindermanifest inför valet 2022 som innehåller 29 konkreta förslag som vi nationellt kommer att driva för att underlätta livet för människor med olika funktionshinder. Denna går att läsa här:

https://www.centerpartiet.se/download/18.30dab7701820ef4638c21e4/1659441371485/Funktionsnedsättning_UTSKRIFT.pdf